

ke ons doen
ns blijmoedig
viens brekend
en afschijnzel
voor 'taard-
is de laatste
ke bloesems
oone bloemen
had geleverd,
eest Zij had
ing. Vandaar
reseda haar
ke pracht de

innen hebben
van Aelst zijn
op veelvul-
igen goarheid
zijn bescherm-
nus, zooveel
kkig den rug
r dezen echt-
u ook een
stoots, schop
eg".

ent van Aelst
u, naar men-
e gelogd. Van
ovige moeder,
r Christelijke
nden met zijn
een „half” op
s een op hol
ring heen.

Gods ontfer-
moord, als een
om hart en
fonker Juliaan
Daartegenover
vele en veler-
singeld, maar
gen de rots-
le onaan doen-
g de rijkdom
aar kloekmo-
ernst.

toche hebben
er den zegen
eloof genoten,
zich afwerde-
en zoo lang
te vruchteloos.
het koninkrijk
schieden. Het
oddelooze uit-
Het zal doen
at, veroordeelt
aten toe: „In-
neinen 2:5.
telukkige onze

zôô, dat het
houden, maar
God zelf neemt
en worden in
innen gegeven,
er den profet
at doen. Wat
ker niet met
de aldus ge-
loende om te
de splitsing
vijandig tegen-
a en Jozef of

claring van de
moelijkheden
d niet ingaan,
luidelijk is.
angeduide ver-
schreven stuk-
medeballings-
t volgt er nog
spreken, waar-
laring van de
rdt. Nu wordt
eeldspraak der
mwonden haar
ing houdt dan
rugkeer uit de
zich aansluit
schap als een
voren aange-
Israëls halen
benen zij geto-
ndom, en bren-
in vereniging
unner vaderen
maken tot een
ergen Israëls”
k vooral de be-
g uit.

zyze een nauw-
terugkeer uit
n geheel Israël,
tr gedacht als
terugkeer. Die
risch-Babyloni-
ap waarin zich
e verkondiging

aanlicht getrokken. Niet alleen dat hij er altijd op uit was zijn wandaden te verkleinen, maar vooral ook, dat hij het kwade door hem bedreven, wilde goedmaken.

De uitpattingen, waaraan hij zich telkens overgaf, noemde hij: van het leven „een weinig” genieten. Ook wierp hij de schuld van zijn zedeloos doen op een ander. 'Zou met hem zoo ver niet gekomen zijn, als Maria en Clara zijn liefde niet hadden afgewezen. Zelfs Elske van 't Vliet, welke hij door zedeloze handelingen in 'tongeluk had gestort, zou daartoe niet zijn vervallen, als zij meer standvastigheid had betoond.

Heillooze trek van den zondaar, om de schuld steeds op een ander te werpen, in volstreekte tegenstelling met het kenmerk van genade, die leert belijden: „Ik heb gedaan, wat kwaad was in Uw oog”. Op ontzettende wijze heeft Van Aelst onderzocht wat de Schrift zegt: „Die zijn overtredingen bedekt, zal niet voorspoedig zijn.” Spreuken 28:13.

Als hij naar Delft terugkeert, zegt hij tot Bernard, zijn knecht: „Ik ben voornemens kwaad te herstellen en schade te vergoeden, zooveel doenlijk zal zijn, en dat is, dunkt mij, genoeg.”

Om een lief ding zou de zondaar de zwartste bladzijden uit zijn levensboek wel willen zien uitgescheurd. Maar er is niets hardnekkiger dan een feit. Het kwade ongedaan te maken, is een volstreekte onmogelijkheid. Van Aelst spreekt van het kwaad te herstellen. Een al even onmogelijke zaak, herstellen n.l. in den zin van goed maken. Maar Geertje Pieters voegt hem met nadruk toe: „Hier valt niets meer te herstellen. Hier vallen alleen oude wonden open te rijten. Gij kunt nu alleen optreden om nieuwe verwarring en onrust te stichten.” Schrikkelijke gedachte: wie het kwade beproeft goed te maken, maakt het slechts erger. Menigeen, als hij ziet dat zijn doen niet goed te praten valt, wil het althans nog eenigszins goed maken. Enkel hoogmoed en verblindheid. Gods genade maakt bij den boetvaardige het kwade niet goed, maar de Heere doet in Zijn onuitspreklijke genade het kwaad voor hem medewerken ten goede.

Hoe Willem van Aelst dat herstellen van zijn kwaad opvat, blijkt uit wat hij verder zegt: „en schade te vergoeden zooveel doenlijk zal zijn”. Hij is voornemens een „rijke schenkaadje” te geven. Alsof een zedelijk vergrijp ware te herstellen met geld en goet! Duidelijk is, dat hij hier alleen rekent met de menschen. Dat hij door het bedrijven van het kwaad allereerst tegen God gezondigd heeft, komt in 't geheel niet in hem op.

Welk een ondoorgrondelijke zondaarsliefde Gods mogen wij nu in het werk der Evangelisatie aan den berouwhebbende en boetvaardige verkonden, als de Heere belooft: Ik delg uw ongerechtigheden uit als een nevel, Jesaja 44:22, vgl. 1:18. Voor hem, die in ootmoedigheid zijn schuld voor God erkent, is in Christus Jezus de volkomen vergiffenis gereed. Als David er toe komt, van zijn overtre-

dezer profetie bevinden: de Heere zal hen halen uit het midden der heidenen waarhenen zij getogen zijn (vs. 21). De bedoelde hereniging moet dus met en onmiddellijk na den wederkeer uit de Babylonische ballingschap hebben plaats gehad. En nu hebben wij de vraag te beantwoorden: wat hebben wij daarvan te denken? Van Chiliastische zijde wordt er steeds weer sterke nadruk op gelegd, dat de terugkeer uit de Babylonische ballingschap een terugkeer uitsluitend van Juda geweest is, en dat de Tien Stammen daarin niet hebben gedeeld; dat dus de beloften der profetie, voor zoover de Tien Stammen betreft, niet zijn vervuld. En daaruit wordt dan de gevolgtrekking gemaakt, dat die beloften niet op den terugkeer uit de Assyrisch-Babylonische ballingschap hebben kunnen doelen, en dat de vervulling daarvan nog toef. Ook hier bij de zinnebeeldige handeling met de twee houten haalt Ds Berkhoff een plaats aan uit Greenhill's Verklaring over de Profetie van Ezechiël, waarin deze zegt, dat de twee houten nog nooit verenigd geworden zijn en dat dit dus alsnog zal moeten geschieden (De Christusroeping bldz. 161). Maar feit is, dat de zinnebeeldige handeling met de twee houten, blijkens de gebezigde bewoordingen, betrekking heeft op den terugkeer uit de Assyrisch-Babylonische ballingschap. En dan moet de eenheid van Israël, waarvan hier gesproken wordt, ook een eenheid zijn, die met het ophouden der Assyrisch-Babylonische ballingschap tot stand kwam. We hebben vroeger, naar aanleiding van Jeremia's profetieën in betrekking tot de Tien Stammen, er op gewezen, dat de terugkeer uit de Babylonische ballingschap inderdaad niet slechts een terugkeer is geweest van Juda alleen, maar ook van lieden die behoorden tot de Tien Stammen (Schets no. XXII). Daarmee is de belofte der hereniging vervuld. Vanaf den terugkeer uit de Babylonische ballingschap is er van geen splitsing meer sprake geweest. Het was toen voor altijd uit met de tegenstelling Juda-Efraïm. En ik zou dan ook wel garna van de Chiliastische uitleggers dezer profetie willen weten, hoe zij zich voorstellen dat er in de toekomst nog een vereniging van Juda en Jozef zou kunnen plaats hebben? Is er dan nu nog een splitsing tusschen Juda en Jozef? Is iemand in staat nu nog aan te wijzen, waar de Judeoërs en waar de lieden van Efraïm zich bevinden? Is iemand in staat nu nog ergens

dingen voor den Heere belijdenis te doen, volgt daarop onmiddellijk: „En Gij vergaaf de ongerechtigheid mijner zonde”, Ps. 32:5. Dat alleen is de koninklijke weg der vrije genade. En dien ruim en wijd alom bekend te maken is de heerlijke taak der Evangelisatie.

Aan den kalen, grauwen rotswand, die het goddelooze leven van „dollen Willem” vertoont, bloeit tusschen de spleten toch nog één liefelijk viooltje. Wij zien ook bij hem de wonderbare macht van zang en muziek. Deze heeft hem zelfs tot tranen toe ontroerd.

Muziek en zang, deze trouwe gezellinnen van het Evangelisatiewerk, kunnen de vore vóór het ontvangen van het zaad openen en die straks weer zachtens toedekken. Op treffende wijze is hier dikwijls vervuld het woord van Goethe: „Muziek vouwt mij open.”

Heemstede.

J. P. TAZELAAR.

RONDOM HET ZAKENLEVEN

Speculatie.

VII.

Hoofdstuk D.

Buiten den Handel en de Beurzen.

1. De uitbreiding, nader gemotiveerd in den aanhef van de afdeling C., rechtvaardigt nu ook de bespreking van een onderwerp hetwelk menigeen misschien met eenige verwondering hier genoemd zal vinden. Voor het recht verstaan zij daarom herinnerd aan hetgeen boven reeds werd opgemerkt, dat wij hierbij rekening houden met de bredere beteekenis, welke het woord speculatie nu eenmaal heeft verkregen, als de aanduiding van een handeling, waarbij men zich niet door een behoorlijk gefundeerd oordeel laat leiden, doch waar- bij men in onzekerheid handelt. Men zal zich-zelf misschien suggereren wel een fundament voor zijn oordeel te hebben, maar, indien hier een eerlijk zelf-onderzoek werd toegepast, moet men tot een ontkennende conclusie komen. Er is den laatsten tijd veel geschreven over „verdringen” van beelden en gedachten; hier vindt men zulk verdringen. Men verdringt de werkelijkheidsgedachte, dat men zich wat diets maakt.

De Bijbel kan ook hier weer tot gids en ter waarschuwing ons zijn. Lezen wij daarin o.m. niet dit: „Want wie van de menschen weet hetgeen des menschen is, dan de geest des menschen, die in hem is?” (1 Cor. 2:11; zie ook Spr. 27:19, Jer. 17:9) en ook het bekende psalmwoord: „Vertrouw

de afzonderlijke Tien Stammen aan te wijzen? Over heel de wereld zijn de Joden verspreid, maar vormen ze niet een eenheid ook in hun verstrooing, waarin iedere tegenstelling tusschen Juda en de Tien Stammen weg is? Is het niet duidelijk als de dag, dat de scheiding tusschen Juda en Jozef verdwenen is, dat de profetie van het zinnebeeld der twee houten vervuld is?

Maar — wordt dit niet weersproken door wat er in vs. 22 verder volgt: „en zij zullen allen tezamen een eenigen koning tot koning hebben”? Wordt hier niet iets geprofeteerd wat na den wederkeer uit de ballingschap zeker niet in vervulling is gegaan? Het volk Israël heeft na de ballingschap geen koning gehad. Hebben we hierin dan niet een aanwijzing dat we de vervulling dezer profetie eerst in een nog toekomstige periode te wachten hebben? Het antwoord op deze bedenking moet zijn, dat men toch wel in het oog heeft te houden wat er in datzelfde 22e vers nog volgt: „en zij zullen niet meer tot twee volken zijn, noch voortaan meer in twee koninkrijken verdeeld zijn”. Hieruit blijkt wel dat wij het hebben van één koning moeten zien in het licht van de opheffing van den toestand zooals die in het verleden geweest was: twee volken, twee koninkrijken. Daar- aan zal een einde komen, het zal voortaan een- heid van natie en eenheid van staatsbestuur zijn. De nadruk valt hier op de éénhoofdig- heid van regering, en daarom is het niet wen- schelijk een al te sterken klemtoon te leggen op het woord koning, alsof het hier bepaald te doen zou zijn om aan te wijzen welke waardigheid het hoofd van staat zou bekleeden. Blijkbaar is het alleen de bedoeling om de eenheid van re- geeringsvorm te verkondigen; en als we de profetie zôô verstaan is er niet de minste reden om aan de vervulling na de ballingschap te twifelen. Men denke hier aan mannen als Zerubabel en Nehemia, en in nog later tijd aan de Maccabeën en Hasmoneeën, onder wie zelfs inderdaad de ko- ningstitel weer in zwang gekomen is. Maar welken titel het hoofd van den Joodseken staat droeg, is in dit geval van ondergeschikte beteekenis; hoofd- zaak is, dat de tweeheid van rijken weg is, en in dit opzicht is de profetie na de ballingschap on- getwijfeld geheel en al vervuld. M.i. is het dan ook heelemaal niet juist wanneer verschillende uitleg- gers van onderscheiden richting hier denken aan

niet op prinsen, op des menschen kind, bij hetwelk geen heil is”. (Ps. 146:3.)

Wij bedoelen thans de speculatie, welke ook hierin kan bestaan, dat menigeen in den omgang met andere menschen zich laat voeren door zijn indrukken omtrent die menschen zonder zich ernstig af te vragen, of voor die indrukken en voor de waardeering van zulke personen een behoorlijke grondslag aanwezig is.

De Arabieren hadden een spreekwoord, dat ons hier iets te zeggen heeft. De Arabieren beweerden, dat men geen vriendschap met iemand moet sluiten, alvorens een vat zout met hem te hebben verbruikt. Onze jagende tijd is er niet op ingericht om dit spreekwoord nog in toepassing te brengen. Het gevolg daarvan is dan ook, dat ware vrien- dschap, dus ook een werkelijk kennen van wie zich lief en aardig voordoet, hoe langer hoe zeldzamer wordt. Velen vallen nu in een ander uiterste en noemen iedereen, dien zij wel eens ontmoet heb- ben, als dat zoo in hun kraam te pas komt, hun „vriend”. Doch zulk een vriendschap blijkt ge- woonlijk niet bestand tegen eenigen stoot en als de tegenspoed komt, ontslaat men zich, zooals menigmaal blijkt, al heel gemakkelijk van zulke „relaties”.

In het particuliere leven neme ieder voor zijn rekening in hoeverre hij op zijn indrukken wil afgaan.

Anders en ernstiger evenwel wordt het, wanneer wij die taktiek toegepast zien door hen, die op eenige plaats worden belast met het toezicht op anderen.

De organisatie van ons maatschappelijk le- ven heeft een veelheid van belangen geschapen, welke niet dan collectief worden aanvaard, zonder dat allen, die daaraan deelnemen, daadwerkelijk aan de verzorging van die belangen zich kunnen geven. Men vertrouwt die verzorging dan toe aan mannen, waarvan men verwacht, dat zij nauw- gezet die behartiging zullen waarnemen. Een of enkelen krijgen de dagelijkse behandeling voor hun rekening; anderen worden aangewezen voor het geven van raad aan en voor het houden van toezicht op de eerstgenoemden. Menigmaal zal aan die waarnemers een vergoeding wor- den toegekend, doch niet altijd. Dit laatste mag echter nooit op de wijze, waarop men een taak vervult, van invloed zijn. Iemand, die een- maal zulk een opdracht aanvaardt, heeft die naar zijn beste weten te vervullen, afgezien van de vraag of hij een belooning zal ontvangen ja dan neen. Ieder die, zonder belooning, zich bezwaard mag achten, dient de opdracht af te wijzen; een- maal aanvaard, moet hij met alle kracht die in hem is, die opdracht vervullen. „Uw ja, zij ja”.

Wordt nu echter in alle colleges van toezicht, of welke benaming zij dan ook nader mogen ont- vangen, met deze eischen rekening gehouden? Wie

den Messias (zoo ook onze Kanttekenaren). Deze uitleggers meenen dat zij vs. 22 mogen verklaren naar hfdst. 34:23, waar, zooals we gezien hebben, de Messias bedoeld is; maar zij zien over het hoofd dat hier de naam David niet genoemd wordt. Juist het ontbreken van dien naam moeten wij als een waarschuwing zien om hier niet aan den Messias te denken. In vs. 24 is het anders: daar vinden we weer de uitdrukking „mijn knecht David”, en daar is dan ook ongetwijfeld weer de Messias bedoeld (we hopen daarover in de volgende schets nader te handelen); maar hier, waar die uitdrukking ontbreekt, en er slechts staat „één koning zal voor hen allen ten koning zijn” (aldus de juistere vertaling der woorden), ontbreekt genoegzame grond om aan den Messias te denken en is veeleer, zooals we hierboven zagen, slechts aan eenheid van staatshoofd te denken.

Ook vs. 23 past zich bij den gedachtengang, dat het hier uitsluitend gaat over wat in onmid- dellijke aansluiting aan den terugkeer uit de Baby- lonische ballingschap zal plaats hebben, uitnemend aan. Hier is sprake van bekeering van afgoderij en van al de overtredingen waaraan Israël zich vóór de ballingschap heeft schuldig gemaakt, zoo- als we die ook reeds gevonden hebben in 35:25—27, 31, 33. Met den terugkeer uit de ballingschap neemt ook die zonde, waartegen de profeten zoo herhaaldelijk hebben getuigd, een eind. Eenige moeilijkheid biedt in dit vers de uitdrukking: „en Ik zal ze verlossen uit al hunne woonplaatsen, in welke zij gezondigd hebben”. Wat beteekent dit? Een der uitleggers verklaart het zôô, dat God uit Israëls woonplaatsen in Kanaän alles zal verwij- deren wat vroeger een oorzaak tot zondigen is geweest en daartoe ook nu weer aanleiding zou kunnen geven. Maar deze verklaring kan niet juist zijn, want dit zou niet op deze wijze uitgedrukt kunnen zijn: „Ik zal ze verlossen uit (of van) al hunne woonplaatsen”. Vermoedelijk moet er, met een zeer geringe wijziging in den overgele- verden Hebreuwschen tekst, iets anders gelezen worden, volgens oude Grieksche vertalingen: „Ik zal ze verlossen van al hunne afkeerigheden”. Daarmee, dat God ze reinigt en bekeert van hunne vroegere zonde, wordt weer de oude verhouding hersteld: „zoo zullen zij Mij tot een volk zijn, en Ik zal hun tot een God zijn”.

G. Ch. AALDERS.

kennis heeft genomen van wat in den loop der jaren daaromtrent is gepubliceerd, durft hier geen bevestigend antwoord geven. De bewering is niet te houden, dat velen die tot toezicht zijn geroepen, denken het daadwerkelijk toezicht te mogen vervangen door de vraag, of zij de persoon of personen, op wie dat toezicht moest worden uitgeoefend, betrouwbaar achten. Dat men slechts met lieden, die men betrouwbaar acht, te doen wil hebben, is op zichzelf natuurlijk een voortreffelijke gedachte, doch slechts als basis voor de aanstelling van een persoon. Doch die gedachte mag nimmer het voortdurend en daadwerkelijk toezicht overbodig maken. Indien dit wel zoo zou zijn, dan zou men in de colleges van toezicht niet moeten kiezen mannen, die bekwaamheid hebben, hetzij als koopman, hetzij als jurist, hetzij als theoloog of wat dan ook, doch men zou dan ziekundigen moeten kiezen. En nu is dit naar ons gevoelen een zeer ernstige fout van veel leden van veel colleges van toezicht, dat zij zich van hun taak met een Jantje van Leiden hebben afgemaakt en zoo de belangen, die ook aan hen waren toevertrouwd, niet hebben behartigd en het vertrouwen, dat hun opdrachtgevers in hen stelden, hebben beschaamd. Het is keer op keer gebleken, dat het niet-uitoefenen van een werkelijk toezicht aan de dagelijksche bestuurders van zekere ondernemingen een vrijheid heeft gelaten, waarvan zij een verkeerd gebruik hebben gemaakt. Sommigen hunner hebben opzettelijk gefraudeerd; anderen zijn, beïnvloed door allerlei karakter-eigenschappen, soms ook gedupeerd door onvoldoende ervaring voor hun taak, gekomen tot praktijken, die fatale gevolgen voor breede lagen van ons volk hebben gehad.

Voorzover die gebeurtenissen waren te voorkomen geweest door een meer intensief toezicht van de daartoe geroepen personen, moet hier gewezen worden op het ontstaan van gevolgen van een speculatie en wel van een speculatie op de betrouwbaarheid en de bekwaamheid van de te controleren personen. Feitelijk is zulk een speculatie niets anders dan gemakzucht en een schromelijk verwaarlozen van de plichten, waartoe men geroepen was.

Nadrukkelijk zij hierbij gesteld, dat men thans niet moet generaliseeren. Men mag niet generaliseeren in de gevallen door elken tegenslag nu maar te gaan toeschrijven aan fraude plus gebrek aan toezicht e.d. Er zijn zakelijke tegenspoeden, die met de meeste toewijding en het allerbeste toezicht niet zijn te voorkomen. Juist in een tijd, waarin nog wel meer moeilijkheden zijn te vreezen, mag hierop wel met nadruk worden gewezen. Ook mag men niet generaliseeren met betrekking tot de personen. Niet alle personen, die in zulke colleges zitting hadden, zijn voor een eventuele nalatigheid aansprakelijk te stellen. Immers, niet alle leden van zulke colleges zijn in dezelfde mate tot het uitoefenen van dezelfde taak, i.e. het gansche toezicht geroepen. Wie de werkelijkheid hier kent, weet, dat wel personen in zulke colleges worden gekozen voor het geven van leiding of adviezen in bepaalde deelen van een onderneming, een bijstand dus, die met een werkelijk toezicht op het beheer niets te maken heeft. Een generaliseering zou daarom hoogst onbillijk kunnen zijn.

De nalatigheid van degenen, die hetzij krachtens uitdrukkelijke motiveering hunner verkiezing, hetzij krachtens hunne capaciteiten waarop hun kiezers hebben gelet, werkelijk tot zulk toezicht geroepen zijn, is niet anders dan hoogst ernstig te noemen. Zij speculeeren naar twee kanten en met onderscheiden belangen. Zij speculeeren met de positie van de onder hun toezicht gestelde personen, die, beter geleid, misschien waren teruggehouden van verkeerde stappen. Naar den anderen kant speculeeren zij met het vermogen van hen, die hun gelden aan de mede door hen geleide ondernemingen hebben toevertrouwd. Niettemin gaan meestal die nalatige toezichthouders vrijuit en treft het afkeurend oordeel van de menigte vooral de z.g. dagelijksche bestuurders der ondernemingen. Niettemin dienen zij en ook wij wel heel goed te overwegen, dat hier nog andere oordeelen zijn te vellen dan die, welke de massa, eventueel de aardse rechter kan uitspreken.

God openbaart ons in den Bijbel, dat ook hij, die door onvoorzichtigheid of nalatigheid oorzaak is van eenig leed over anderen gebracht, aansprakelijk is en straf verdient. Daaruit is ook deze les te trekken, dat God ook schuldig houdt ieder, die door gebrek aan toezicht, waartoe hij geroepen was, mede de oorzaak is, dat anderen, laat het zijn geheel door eigen fout, doch door fouten die wellicht te herstellen of te voorkomen waren geweest, gekomen zijn tot daden, die onder het oordeel van den Goddelijken zoowel als van den aardse rechter vallen. Dit toch is de hedendaagsche toepassing van wat wij lezen in Numeri 35:22 en volgende verzen en Deuteronomium 19:2-6. De rechtstreeksche doodslag als daar bedoeld, door onvoorzichtigheid of nalatigheid, zal nu niet zoo dikwijls meer voorkomen. Maar, wanneer, zooals geschied is, directeuren van zekere ondernemingen, die, nog wel geheel te goeder trouw, gewaagd hebbende, bij het constateeren van de ernstige gevolgen van hun vergissingen, uit wanhoop over

de schade, aan anderen toegebracht, tot zelfmoord zijn gekomen, dan zijn zij, die zich wel den titel van commissaris e.d. hebben laten welgevalven, maar in werkelijkheid zulk een directeur altijd maar aan zijn eigen lot hebben overgelaten, voor God mede aansprakelijk voor de daad van zulk een man. Zoo zijn anderen mede aansprakelijk, zij het niet voor den aardse rechter, dan toch voor hun God, wanneer anderen in de gevangenis zuchten voor hun daden, daden die, zooals de ervaring heeft uitgewezen, waren te voorkomen, althans tijdig te stuiten en te verhelpen waren geweest door een intensief toezicht vanaf het eerste oogenblik. Het is ernstig te moeten constateeren, dat zulk een slappe gedragslijn nog maar al te veel aanwezig is; het is nog veel ellendiger te moeten constateeren, dat sommigen, die reeds eenmaal zulk een ervaring in hun leven hebben gehad, zich daardoor niet laten leeren, maar op een anderen tijd of op een andere plaats opnieuw tot toezicht geroepen en dat toezicht hebben aanvaard, weer in dezelfde stapheid vervallen en opnieuw oorzaak worden van de ellende over velen gebracht en van de schande over hun „gecontroleerden“ uitgestort.

Het ware te wenschen, dat de zedelijke beoordeeling van al zulke dingen ietwat scherper werd, zoodat menigeen, wellicht nu of later tot toezicht geroepen, zich behoorlijk rekenschap geeft van de hem gestelde eischen en inderdaad tracht naar zijn vermogen aan die eischen te voldoen.

(Slot volgt.)

A. S.

's G r.

VAKWETENSCHAP EN PRAKTIJK

Gerechtelijke Statistieken.

Wanneer het waar is, dat een titel of opschrift reeds tot lezen moet uitnoodigen, is de keuze ervan voor deze bijdrage tot dit „Reformatie“-nummer zeker „min-gelukkig“.

Met het woord statistiek wordt immers voor de meeste leken het toppunt van dorheid, versteening, saaiheid en mummie-achtigheid bereikt. En, in verbinding met „gerechtelijk“, zegt ge: nu wordt oppassen heelemaal de boodschap — dan is de rubriek „Kerkelijk Leven“ of „Opvoeding en Onderwijs“ veiliger en meer behagelijk.

Toch erkent ook Uw Christelijke Encyclopaedie, dat de statistiek van groote waarde is (al waarschuw zij tegen overschatting) en ge komt nu eenmaal achter dagelijks zoo veelvuldig met haar in aanraking, dat wat meer belangstelling heusch niet overbodig mag heeten.

En als ge dan nog op haar uitgangspunt let (n. zekere gelijkmatigheid in de gebeurtenissen), ligt dit, zegt Uw Encyclopaedie, juist in de lijn van Uw geloof, dat n.l. in alle dingen de raad Gods heerscht, die een God van orde is.

* * *

Wat nu eigenlijk onder „statistiek“ verstaan dient te worden, kan wel gevoelig aan den individuen smaak overgelaten worden, als men weet, dat er momenteel reeds meer dan 1000 verschillende definities bestaan. Ik ga dan ook niet verder, dan het begrip even nader aan te duiden. De geestige Rümelin bewees reeds een halve eeuw geleden statistisch, dat onder statistiek in het algemeen het resultaat van een of andere telling wordt verstaan. Maar deze opvatting is toch al wel zeer elementair; de aan de moppentrommel ontleende figuur van den statisticus, die vastgesteld had hoeveel kwartnoten in de partituur van de „Meistersinger“ voorkomen of hoeveel paraplu's in de Amsterdamsche trams in den loop van een jaar zijn blijven staan zou in deze definitie inderdaad passen.

Een betere begripsbepaling vindt men in de definitie van de statistiek als de waarneming eener massa door middel van tellen en groepeeren, ten einde uit de resultaten de verschijnselen, welke zich in de massa voordoen, te leeren kennen en eventueel met andere te vergelijken. Deze massa kan natuurlijk zoowel uit personen als uit zaken of feiten bestaan, maar slechts de eenvoudigste kentekenen der verschijnselen kan zij met voldoende scherpte in beide gevallen afbakenen. Het is het gebrek van haar voordeel. Opmerkelijk is het dan ook, dat fingevoelige, artistiek-aangelegde naturen zich tegen het gedwongen gelijkmaken der statistiek verzetten en dat een Nietzsche de „veel-te-velen“, die kuddemensen, aan den „duivel en de statistiek“ overdraagt. Ook in de schoone letteren wordt met weinig welwillendheid aan haar gedacht.

Of de statistiek een wetenschap is of slechts een methode, is een tweede kwestie, waarover de geleerden het niet eens zijn en die we maar rustig in het midden zullen laten. Een feit is het, dat op welhaast ieder gebied de statistiek een krachtig hulpmiddel vormt tot het doen kennen van verschijnselen, welke zich in de massa voordoen. Voor Staat zoowel als particulier bedrijf is zij heden ten dage een onmisbaar hulpmiddel.

De Gerechtelijke Statistieken, die thans eenige bespreking vragen, gaan (met verschillende andere) uit van het Centraal Bureau voor de Statistiek, dat te 's-Gravenhage gevestigd is. Tot 1899 werd in Nederland gedecentraliseerd gearheid. Ieder departement of andere tak van staatsbestuur bewerkte zijn eigen statistiek. Deze toestand had echter tengevolge gemis aan eenheid en vergelijkbaarheid der cijfers, gemis ook aan behoorlijke wetenschappelijke verwerking van het grondmateriaal. In 1892 werd een Centrale Commissie voor de Statistiek in het leven geroepen, die, naast adviseerende bevoegdheden, ook het recht tot het verzamelen en bewerken van statistieken kreeg. Deze kiem werd verder ontwikkeld, toen in 1899 de Centrale Commissie alleen adviseerend College bleef, en het Centraal Bureau de hierboven genoemde bevoegdheid verwierf.

De Crimineele Statistiek is de eenige officiële publicatie, die algemeene gegevens en beschouwingen bevat betreffende de criminaliteit. De beredeneerde inleiding geeft een inzicht in stand en beweging der criminaliteit, met inachtneming van den aard der delicten en de plaats van het misdrijf. Gegevens zijn opgenomen over de toepassing der repressieve maatregelen, vooral in dezen tijd van reorganisatie van het strafstelsel van belang; hierbij worden afzonderlijk besproken de toepassing en de afloop van voorwaardelijke veroordeeling en de toepassing der Psychopathen-wetten.

Verder wordt de criminaliteit der militairen behandeld en zijn gegevens opgenomen omtrent gewelddadige levensberoeringen, inzonderheid zelfmoord.

* * *

De Justitiële Statistiek geeft een overzicht van den omvang en aard der werkzaamheden van den Hoogen Raad, de Gerechtshoven, de Arronderechthallen (hieronder Politie- en Kinderrechter afzonderlijk) en de Kantongerechten, in strafzaken en burgerlijke zaken, en van de colleges met de rechtspraak belast inzake Directe Belastingen, Ongevallenwet, Land- en Tuinbouwongevallenwet, Invaliditeits- en Ouderdomswet.

Deze statistiek geeft ook inzicht in toepassing en werking van vele procesrechtelijke bepalingen. Zoo blijkt bijv., in welke mate ingestelde hooger beroepen verandering brengen in aanvankelijk gegeven beslissingen. Bij de strafzaken worden gegevens behandeld betreffende voorloopige hechtenis (aantal prov. gehechten, duur, aftrek bij oplegging der straf, schorsing).

* * *

De Statistiek van de Toepassing der Kinderwetten bevat gegevens betreffende stand en beweging der criminaliteit speciaal van jongens en meisjes beneden 18 jaar. Behalve den aard der delicten en de plaats van het misdrijf worden allerlei persoonlijke bijzonderheden vermeld als leeftijd, schoolontwikkeling, beroep. Ook de vele jeugdigen, die ondanks het plegen van een strafbaar feit niet werden vervolgd, worden in het onderzoek betrokken. Uitvoerig wordt stilgestaan bij de straffen en maatregelen, waarmee getracht wordt de jeugdige delinquenten weer op den goeden weg te helpen.

Hoefden van de jeugdigen verblijf hielden in Tuchtcholen en Rijksopvoedingsgestichten en allerlei omtrent onderwijs, arbeid, gedrag e.d. in die gestichten is in deze statistiek na te slaan.

Verder worden behandeld ontzetting en onthefing van ouders en voogden, de wijze van voorziening in de voogdij, onder-toezichtstelling van minderjarigen en verpleging van voogdij- en Regeeringskinderen in particuliere zorg.

* * *

De Gevangenisstatistiek vangt aan met een beschrijving van het strafstelsel. Een beeld van het leven in de strafinrichtingen wordt gegeven bij de beschrijving van onderwijs, arbeid, gedrag, stelsel van afwijkingen, gezondheidstoestand, krankzinnigheid, toegelicht met mededeelingen, aan de jaarverslagen der strafgestichten ontleend. De laatste jaren is de tekst hier en daar geïllustreerd met grafieken.

* * *

De Faillissementsstatistiek draagt bij tot het verkrijgen van een inzicht in den economischen toestand van ons land. Aan de hand van deze statistiek kunnen beantwoording vinden vragen omtrent aantal, duur, wijze van beëindiging, aard, plaatselijke verspreiding der faillissementen, omtrent beroep der gefailleerden, aard der gefailleerde bedrijven en omtrent de bedragen der activa, passiva, uitkeeringen, kosten e.d. der afgedane faillissementen.

* * *

Een stedelijk statistisch bureau, zooals het buitenland die kent, richtte Amsterdam in 1894 op. Andere plaatsen zijn gevolgd. Van de door dit Bureau onlangs uitgegeven Mededeelingen omtrent Criminaliteit in Amsterdam en van Amsterdammers vertel ik misschien eens een volgend maal.

Mr D. W. O. A. SCHUT.

We heb
oogen kw
dan enkel
niet rech
hier aan

Maar ee

Er word

beoorde

lijk is,

in de eng

besmet. Le

beluister

gereform

R. du Pre

"n Onk

ty voor

werp tel

spirasie

die Insp

is, volge

het uit

heidense

Even lat

Hij pru

deeltag

225 em

vir Sy

nie — ja

Gods is

sy gedag

God, en

in midde

De schrij

Op eier

telkens o

hom die

dit self

Skrif en

Schrift, s

staf zijn

is, ook n

waag hy

alleen di

skrifte t

norm nie

betig om

riese ges

178). Hy

reformat

begins-

hoofstrew

Reformat

oor die

ho alle m

En ook na

hij eerst ge

mal afwyk

Die Alger

altijd die

schap,

voeren...

om door

zelf te lec

die mode

deur van

Openbari

God Hom

denis sel

teologische

vertroue

Wat doet

in zijn boe

leze:

Hy tas

sinode die

skerpe for

dwalings

so eensyd

die vroe

geneem b

Hoe staat

inzake de t

Op kuns

tug hande

beweer van

vir die ge

naar: „H

het gering

eenige for

het H. Av

(P. 288).